

На основу члана 13. Закона о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју ("Сл. гласник РС", бр. 10/2013, 142/2014, 103/2015 и 101/2016), Правилника о измени правилника о обрасцу и садржини програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја и обрасцу извештаја о спровођењу мера пољопривредне политике и политике руралног развоја ("Сл. гласник РС", бр. 87/2019), Статута општине Ћићевац ("Сл. лист општине Ћићевац", бр. 3/19) и Одлуке о буџету општине Ћићевац за 2022. годину ("Сл. лист", бр. 28/21)

ПРОГРАМ ПОДРШКЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПОЛИТИКЕ И ПОЛИТИКЕ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ЗА ОПШТИНУ ЋИЋЕВАЦ ЗА 2022. ГОДИНУ

I. ОПШТЕ ИНФОРМАЦИЈЕ И ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПЛАНИРАНИХ МЕРА

Анализа постојећег стања

Географске и административне карактеристике: Географске и административне карактеристике:

1.1.1. Географске и административне карактеристике Општина Ћићевац налази се у централној Србији, у североисточном делу Расинског округа, на десној обали Велике Мораве. Општинска територија обухвата површину од 124 км². Према попису из 2011. године општина има 9.476 становника у 10 насељених места. Највеће насеље у општини је Ћићевац које је уједно административни, привредни и културни центар општине. Ћићевац се налази источно од реке Велике Мораве, односно 3 километра удаљен североисточно од ушћа Западне и Јужне Мораве, а јужно од Јовановачке реке, која представља природну границу пружања насеља према северу. Ћићевац лежи у терцијарној равници басена Варварин - Ћићевац - Ражањ на међународној железничкој прузи Београд - Ниш. Ћићевац је са ауто-путем повезан регионалним путем првога реда Краљево - Крушевац - Појате, који пролази кроз средину насеља. Општина Ћићевац спада у недовољно развијене општине када је реч о привредним ресурсима и привредном развоју. Кључно место заузимају пољопривреда и трговина, док за развој индустрије и туризма постоје велики, али до сада недовољно искоришћени потенцијали. Међутим, Ћићевац има повољне климатске улове, висок проценат квалитетног обрадивог земљишта, на коме се остварују високи приноси пре свега поврћа и житарица, повољан географски положај и добру саобраћајну повезаност са тржним центрима у региону. Подручје општине Ћићевац лежи на терену чија се апсолутна надморска висина креће од 133 до 325 метара.. Релеф овог подручја одликује се благо нагнутим теренима, који се од стрмих падина на источној страни, постепено спуштају ка алувијалној равни Велике Мораве са западне стране. Највећим делом ћићевачки урбани корпус лежи на равничарском терену на висини од 140 до 150 метара, благо нагнутом према западу и има повољне услове осунчавања, терене са јужном експозицијом је мало и углавном су доста стрми, самим тим и ненасељени, као и терени са југоисточном и југозападном експозицијом. Општина Ћићевац налази се на коридору X, државном путу I реда Е-75. Одличан саобраћајно - географски положај омогућава добре везе са свим регионима у Републици Србији и суседним државама. Важне саобраћајнице: Аутопут Београд - Ниш - Софија - Истанбул Ауто пут Београд - Ниш - Солун - Атина Будући Западно-моравски коридор аутопута Е-761 Поред друмског саобраћаја, који је примарни, на територији Општине је заступљен и железнички саобраћај. Највећи железнички чвор налази се у Сталаћу, крак Сталаћ - Краљево - Пожега - Бар, као и железнички коридор Београд - Ниш - Скопље- Солун и крак Ниш - Софија - Истанбул. Удаљеност од важних центара у Србији и Европи: Ћићевац - Београд / 170 км Ћићевац - Ниш/ 70 км Ћићевац - Крушевац/ 19 км Ћићевац - Солун/ 462 км Ћићевац - Атина/ 1043 км

Природни услови и животна средина: Природни услови и животна средина: По величини територије и броју становника општина Ћићевац спада у најмање општине у Србији, а по морфолошкој структури рељефа у мање сложене. Највећи део територије Ћићевца лежи на надморској висини од 140 до150 метара. Релеф општине Ћићевац је равничарско-брежуљкастог типа и одликује се благо заталасаним теренима, који се од стрмих коса и падина у јужном и источном делу постепено спуштају ка равном

алувијалном тлу. Терен се простире појасу од 131 до око 500 метара надморске висине. Велики део општине лоциран је у алувијалној равни Велике Мораве која протиче њеним западним делом, док се са источне стране пружају огранци Буковика. У јужном делу општине епигенетски се усекла река Јужна Морава у шкриљцима Сталаћких брда (Мојсињске и Послонске планине) градећи Сталаћку клисуру у дужини од 25 километара и дубини 350 метара. У геолошком смислу издвајају се две зоне и то: северна-северозападна, чији терен сачињавају глиновити, песковити, лапоровити терени, са израженим језерским седиментима и пролувијумом, јужно од тока Јовановачке реке; централна, јужна, западна и југозападна зона, чији терен углавном чине кристаласти шкриљци високог степена метаморфизма (мигматити, ембресити, гнајсеви). Општина Ћићевац лежи највећим делом на смоници, која се убраја у средње плодна земљишта. Северно и источно од насеља Ћићевац велики комплекс земљишта представљају алувијални наноси, а јужно се пружа земљиште прве категорије плодности док се у земљиште друге категорије убрајају делови са вишом надморском висином, као и делови изложени ерозији вода због великог нагиба терена. С тим у вези постоје веома повољни услови за развој пољопривреде. Клима је умерено-континентална, али је услед незаштићености већим планинским масивима изложена другим климатским утицајима долином река Велике и Јужне Мораве. Средња годишња температура ваздуха (станица у Ћуприји) је 11.9°C, а најхладнији месец је јануар, док су најтоплији јул и август. Температурне суме овог подручја повољне су за гајење разних пољопривредних култура, а за вегетациони период се узима трајање од марта до новембра. Битни за обављање пољопривредне производње су још и број мразних дана, који је овде највећи у јануару и фебруару, док се ређе јављају у раним пролећним и касним јесењим месецима, али је битан и број тропских дана који су ограничени углавном на летњи период. Што се тиче количине падавина која се овде излучи, 620-644mm годишње, она није довољна па се влага пољопривредним културама надокнађује наводњавањем. Највише падавина се излучи у мају и јуну када су пољопривредним културама неопходне, а најмање у марту, мада је и септембар, као месец у коме се обавља већина пољопривредних радова, релативно сув. Основне карактеристике су топла и сува лета, хладне зиме са снегом, док су пролеће и јесен умерено топли са већом количином падавина у односу на зиму и лето. Територија општине Ћићевац има добро развијену хидрографску мрежу. Поред Западне и Велике Мораве које чине западну границу општине, Јужне Мораве која тече јужном границом њеног подручја, северну границу општине чини Јовановачка река. Велика Морава настаје спајањем река Западне и Јужне Мораве код Града Сталаћа. Главни ток представља река Велика Морава и њене саставнице: реке Јужна и Западна Морава. Њене саставнице носе велике количине еродираниог материјала, који се таложи у горњем току Велике Мораве, због чега она мења свој ток, меандрира и често се излива плавећи околни терен и наносећи велике штете. Због тога је и неопходна регулација, која је и извршена на већем делу водотока, ради сакупљања сувишних вода и наводњавања. Њена највећа притока на подручју општине је Јовановачка река која располаже знатном количином воде у влажном периоду, у пролеће и јесен. У свом горњем току протиче кроз обешумљен водонепропустан терен, што омогућава јако сливање, али је у доњем току карактерише јаче упијање воде у неогеним седиментима. Ова река има карактеристике бујичарских токова у одређеном делу године, који су нарочито изражени у алувијалној равни, па је извршена регулација и њеног тока. У Сталаћким брдима усечено је неколико долина мањих потока, од којих су неки повремени токови који се образују после јачих киша и због великог пада њихових токова врше. Подземне воде су посебно угрожене у алувијалној равни Мораве, где је могућност инфилтрирања загађујућих материја у плитке издани на високом нивоу, посебно ако се има у виду хидрауличка повезаност површинских и подземних вода (ниво подземних вода у директној је зависности од нивоа површинских водотокова). Запажа се да је за овај тип издани карактеристична повећана концентрација гвожђа и мангана, те да у условима забаривања и замочварања на појединим деловима терена долази до промене боје и мириса нарочито у плићој издани. Општина Ћићевац је богата шумама, посебно у јужним деловима Општине. Највише су заступљени храст, буква и граб. Процентуално највеће учешће имају приватне, док су државне шуме највише заступљене у Мојсињу. Шумама у приватној својини газдује се у складу са Општим основама и програмима газдовања. Нове површине под шумама ће се формирати у складу са важећим законима из области шумарства, пољопривреде, водопривреде и саобраћаја. За ветрозаштитне и пољозаштитне појасе обавезна је израда пројектне документације (типови појаса, ширина, међусобни односи и врсте). Коришћење шума вршиће се осим у својој основној привредној намени и у оквиру рекреативно-туристичких, научно- истраживачких и других активности у складу са принципима заштите животне средине, природних и културних добара (посебно у оквиру Предела изузетних одлика "Мојсињске планине и Сталаћка клисура Јужне Мораве").

Демографске карактеристике и трендови: Демографске карактеристике и трендови: Број становника на територији општине Ћићевац према попису из 2002. године износио је 10.755, а према попису из 2011. године 9.476. Нешто већи број чини становништво у сеоским насељима 4.809, док број становника у насељеном месту Ћићевац износи 4.667. Највећи број радно способног становништва се бави пољопривредом, трговином, угоститељством и прерађивачком индустријом. Дневне миграције становништва у општини Ћићевац дешавају се најчешће између различитих општинских насеља и административног центра општине или између суседних општина. Просечна густина насељености у општини Ћићевац износи око 86 становника по квадратном километру, што је готово у рангу просека густине насељености на територији Републике Србије (85 становника/км²). Најмања густина насељености је у југоисточном, брдовитом делу Општине (атари насеља Браљина, Мојсиње и Трубареве), а највећа у централном и северном делу, услед концентрације привредних капацитета и главних саобраћајних праваца. Старосна структура становништва У односу на попис становништва 2002. године, због исказаног тренда опадања наталитета општина представља карактеристично депопулацијско подручје у Србији у којем се пораст становништва не бележи ни у општинском центру (карактеристика већина општина централне Србије). То је последица, пре свега, одлива становништа („емигрантни тип општине“) и негативног природног прираштаја. У општинском центру Ћићевцу живи готово половина становништва Општине (47%).

Диверзификација руралне економије: Пољопривредну производњу на територији Општине Ћићевац (посебно руралних подручја) карактерише велика уситњеност катастарских парцела, застарела механизација и опрема, старење популације која се бави пољопривредом због миграција младих у градове, едукација становништва на ниском нивоу, неорганизована и нерентабилна пољопривредна производња, ниске цене пољопривредних производа, ниски приноси и лошији квалитет (од оног какав захтева тржиште ЕУ) због неодговарајућег сортимента и агротехнике. Учешће пољопривредног становништва у укупном становништву општине износи око 70%. Становништво се бави пољопривредом веома често као допунском делатношћу. На територији општине регистровано је 67 активних привредних друштва и 237 активних предузетника. Укупан број званично запослених лица је 1411. и то претежно у прерађивачкој индустрији, трговини, угоститељству и транспортним привредним друштвима. На евиденцији НСЗ у Ћићевцу, закључно са децембром 2020. године, има 815 лица, од тога 471 жене. У стварању националног дохотка општине Ћићевац највеће учешће има прерађивачка индустрија (35% - према подацима Завода за статистику Републике Србије 2005.год.), пољопривреда (32%) и трговина (13%). Према подацима пописа из 2011. године највећи проценат популације Општине има средње образовање. За средњим образовањем следе завршено основно образовање, непотпуно основно образовање, више и високо образовање и најзад и лица без личне спреме. Образовна структура становништва је веома лоша.

Рурална инфраструктура: Рурална инфраструктура: У складу са могућностима локална самоуправа улаже одређена средства у развој инфраструктуре на територији општине Ћићевац. Сваке године се санира изванредан број локалних путева, градских и сеоских улица, а уређују се и пољски путеви у циљу што бољег функционисања у сеоским срединама. Дужина категорисане путне мреже износи 69,68 км, са учешћем путева са савременим коловозом. Општински путеви заступљени су са 56,41% (39,3 км). Општинска путна мрежа, која има улогу повезивања насеља са центром Општине и са путном мрежом вишег ранга, по квалитету коловозног застора није на задовољавајућем нивоу, са 80% асфалтираних деоница и лошим стањем, или непостојањем вертикалне и хоризонталне сигнализације. Систем водоснабдевања организован је на два начина. Први представља централна мрежа спроведена на територији Ћићевца, Лучине, Сталаћа, Града Сталаћа и Мрзенице. Количине воде, око 45 л/с, добијене преко ове мреже, дужине око 35 км, нису довољне, а квалитет такође не задовољава. Извориште "Моравиште" се налази на десној обали Велике Мораве и састоји се од три бунара. Одржавање и експлоатација водовода поверена је ЈКСП "Развитак" у Ћићевцу. Други начин водоснабдевања Ћићевца представља 19 чесама, а о квалитету њихове воде брине "Завод за заштиту здравља" у Крушевцу. Вода са јавних чесми спроведена је са четири каптаже: Топлик, Селиште, Крушак и Радошевац. За насеља без водовода Појате, Горња Лучина и Плочник постоји пројекат водовода, док насеља Браљина, Мојсиње и Трубареве немају организовано водоснабдевање нити пројектну документацију. Дужина канализационе мреже износи 5 км. Што се тиче енергетске инфраструктуре она је на задовољавајућем нивоу и одговара захтевима индустрије и домаћинства. Фиксна телефонија је у фази смањења броја корисника, због

смањења броја становника а и због све заступљеније мобилне телефоније. Приступ интернету има већина домаћинстава.

Показатељи развоја пољопривреде

Пољопривредно земљиште: Пољопривредно земљиште: Пољопривредна делатност представља једну од водећих привредних грана Општине. Од укупне површине Општине (12.370 ha) пољопривредне површине износе 6.547 ha. Од тога површина обрадивог земљишта износи 5.890 ha, пашњака 727 ha, шуме 3.335 ha и остало земљиште 2.417 ha. У Општини је 2002. године било 605 пољопривредних становника, што је свега 5.62% од укупног броја становника. Регистровано је 385 активних пољопривредника, што је 63.63% у укупном пољопривредном становништву и само 8.51% у укупном активном становништву Општине. Од укупно оствареног дохотка у Општини у пољопривреди се оствари 31.29%.

Вишегодишњи засади: Вишегодишњи засади: Општина Ћићевац има добре климатске и земљишне услове за развој воћарства и виноградарства. Воћарство је заступљено углавном у екстензивном облику око сеоских дворишта. Виногради се простиру на благим косама, у средишњем делу Општине, где већ прелазе у плодну алувијалну раван. Гаје се на 439 ha, тј. на 5.61% пољопривредних површина. Посебно су заступљени у атарима насеља Град Сталаћ, Сталаћ, Лучина, Радошевац, Ћићевац и Плочник, па у овом делу треба даље инсистирати на специјализацији пољопривреде у виноградарској производњи, уз улагања (нови засади, крчење старих винограда, и др.) како би се искористио природни потенцијал и наставила традиција. У последње време становништво овог краја је почело да улаже све више у заседе воћа и винограда.

Сточни фонд: Сточни фонд: Биланс сточарске производње показује висок несклад између постојећег стања и реалних могућности ресурса (скроман сточни фонд и поред добрих климатски услова и великих површина под пашњацима и ливадама, као и велики број празних објеката намењених сточарској производњи). Доминантна сточарска грана јесте свињарство, али последњих година овчарство и козарство постају заступљенији, док се број говеда смањује. Према попису из 2012. године општина Ћићевац броји: 8754 грла свиња, 1.033 грла говеда, 2235 грла оваца. 546.211 грла живине. једино је пчеларство доживело просперитет из године у годину, а по последњем попису из 2012 године. број газдинстава које имају кошнице износи 125, а број пчелињих друштава је 2877.

Механизација, опрема и објекти: Механизација, опрема и објекти: Подаци са последњег пописа (2012) указују на велики степен застарелости пољопривредне механизације, нпр. просечна старост трактора је између 18-20 година. Куповна моћ пољопривредних произвођача је мала због ниских цена пољопривредних производа. Познато је да застарела механизација умањује приносе, а тиме смањује рентабилност производње. Поједини пољопривредни произвођачи одлучују се за набавку половне механизације, али то се показало као лоша инвестиција и не утиче значајно на повећање приноса.

Радна снага: Радна снага: Газдинство је производна и друштвена јединица у примарном сектору привреде на коме се врши економска репродукција. Породична газдинства обухватају пољопривредна газдинства, непољопривредна, мешовита и газдинства без прихода. Пољопривредна газдинства су она у којима сви приходи потичу од индивидуалних пољопривредника на газдинству. Непољопривредна газдинства су она у којима приходи потичу од члана или чланова газдинства који обављају непољопривредна занимања или неко пољопривредно занимање али ван свог газдинства, или приход потиче од пензије, од друге имовине, социјалне помоћи или неке друге врсте сталних примања. Мешовита газдинства су она у којима се истовремено остварују приходи који карактеришу пољопривредна и приходи који карактеришу непољопривредна газдинства. Газдинства без прихода су она у којима је непознат извор прихода или приход потиче од издржавалаца који нису правна лица. Пољопривредном производњом на газдинству бави се 3429 чланова газдинства, при чему је 57,68% мушкараца и 42,31% жена. Просечан број чланова домаћинстава у свим породичним газдинствима на подручју општине Ћићевац је 2,2. Што се тиче активности које се у току године обављају на газдинству оне нису стриктно подељене на мушке и женске, већ их и жене и мушкарци обављају скоро подједнако.

Структура пољопривредних газдинстава: Структура пољопривредних газдинстава: Општина Ћићевац броји 1485 газдинстава. Од тог броја 10 газдинстава нема пољопривредно земљиште. До 1 ha има 304 газдинства, од 1-2 ha има 428 газдинстава, 424 газдинства имају од 2-5 ha, а од 5-10 ha има 118 газдинстава (попис 2012). Број газдинстава која имају бар једно грло стоке је 1226 (попис 2012). До 4 условна грла (УГ) има 1312 газдинстава, од 5-9 УГ има 132 газдинства, 10-14 УГ има 26 газдинстава, 15-19 УГ има 1 газдинство, од 20-49 УГ има 7 газдинстава, од 50 -99 УГ има 5 газдинстава, од 100-499 УГ има 1 газдинство и више од 500 УГ има 1 газдинство.

Производња пољопривредних производа: Производња пољопривредних производа: Доминантна производња у општини Ћићевац је биљна производња и то ратарска, па следи повртарска а затим виноградарска и воћарска. Али и сточарска производња заузима значајно место. Од биљних култура највише се узгаја кукуруз, око 1150 ha пољопривредног земљишта је под овом културом, под пшеницом 753 ha а под јечмом 342 ha. Крмним биљем засејан је 431 ha, а под повртарским културама је 48 ha. Приноси кукуруза се обично крећу између 5 - 6,5 т/ha, а пшенице и јечма око 3,5 - 4,5 т/ha. Паприком је засађено 20 ha а под парадајзом је 3 ha. Под воћњацима је 90 ha, од тога је плантажних 25 ha (за укупно 526 газдинстава), према подацима пописа 2012 године, док се под виноградима (попис 2012) води 125 ha, од чега је засађено стоним сортама 22 ha. Јагодом су засађена 2 ha, под бостаном је 4 ha. На подручју наше општине још увек није сертифицирана органска производња.

Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника: Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника: У претходном периоду постојале су две задруге, 33 "Ћићевац" и 33 "Сталаћ". Кад је ступио на снагу Закон о враћању конфискованог земљишта власницима, ове задруге остале су без доста земљишта и наступили су проблеми у пословању. Тренутно ниједна није у АПР-у. Што се тиче удружења, активна су удружење пољопривредника „Заједно“ из Лучине, удружење голубара из Појата, удружење свињара из Сталаћа.

Трансфер знања и информација: Трансфер знања и информација: Пољопривредни произвођачи су веома заинтересовани за обуке и предавања која организује ПССС Крушевац, као и за све врсте обука организованих од стране истраживачких установа, привредних субјеката и агенција. Стручна служба се труди да едукацију пољопривредника обавља у време зимског периода, када је мањи интензитет радова у пољопривреди, организујући предавања за која пољопривредници покажу највише интересовања. Најчешће су то предавања на теме: 1. Гајење јагоде, малине, купине, јабуке, шљиве и заштита 2. расађивање повртарских култура 3. заштита повртарских култура 4. исхрана преживара, посебно у зимском периоду 5. гајење говеда, оваца и коза 6. ратарске културе краће вегетације 7. изградња и реконструкција објеката у сточарству.

ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПЛАНИРАНИХ МЕРА И ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА

Табела 1. Мере директних плаћања

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Регреси	100.1	250.000,00	2.000,00	100	30.000,00	0,00
	УКУПНО		250.000,00				

Табела 2. Мере кредитне подршке

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
	УКУПНО						

Табела 3. Мере руралног развоја

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава	101	5.750.000,00	70	70.000,00	0,00
	УКУПНО		5.750.000,00			

Табела 4. Посебни подстицаји

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
	УКУПНО						

Табела 5. Мере које нису предвиђене у оквиру мера директних плаћања, мера кредитне подршке, мера руралног развоја и посебних подстицаја

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
	УКУПНО						

Табела 6. Табеларни приказ планираних финансијских средстава

Буџет	Вредност у РСД
Укупан износ средстава из буџета АП/ЈЛС планираних за реализацију Програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја (без пренетих обавеза)	6.000.000,00
Планирана средства за директна плаћања	250.000,00
Планирана средства за кредитну подршку	0,00
Планирана средства за подстицаје мерама руралног развоја	5.750.000,00
Планирана средства за посебне подстицаје	0,00
Планирана средства за мере које нису предвиђене у оквиру мера директних плаћања, кредитне подршке и у оквиру мера руралног развоја	0,00
Пренете обавезе	0,00

Циљна група и значај промене која се очекује за кориснике: Циљна група и значај промене која се очекује за кориснике: Мере подршке су намењене регистрованим пољопривредним газдинствима са територије општине Ћићевац, у висини од 100% за регресе и 70% за Инвестиције у физичку имовину. Очекује се да ће планиране мере подршке које су намењене пољопривредним удружењима и индивидуалним пољопривредним произвођачима довести до подизања квалитета живота у сеоским срединама, повећања продуктивности и ефикасности рада и запошљавања на пољопривредним газдинствима, као и даљем подстицању удруживања.

Информисање корисника о могућностима које пружа Програм подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја: Информисање корисника о могућностима које пружа Програм подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја: ЈЛС своје потенцијалне кориснике о мерама подршке информисаће путем: 1. огласне табле у холу Општинске управе 2. путем интернет презентације општине 3. локалне телевизије и радија 4. у месним канцеларијама

Мониторинг и евалуација: Мониторинг и евалуација: За мониторинг и евалуацију Програма задужено је Комисија за расподелу и контролу управљања средствима буџета за развој пољопривреде и рурални развој општине Ћићевац.

II. ОПИС ПЛАНИРАНИХ МЕРА

2.1. Назив и шифра мере: 100.1 Регреси

2.1.1. Образложење: У складу са Законом о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју ("Сл. гласни РС", бр. 10/13,142/14, 103/2015 и 101/2016) јединица локалне самоуправе може да утврђује мере које се односе на директна плаћања за регресе за репродуктивни материјал, и то за вештачко осемењавање. Ова мера је у складу са Националном стратегијом пољопривреде и руралног развоја РС за период 2014-2024. године. Ова мера је у складу са Националном и локалном аграрном политиком и представља подршку локалним пољопривредним газдинствима у постизању циља развоја сточарства и повећању сточног фонда.

2.1.2. Циљеви мере: Реализација мере позитивно утиче на економски и социјални развој руралне средине: - подизање конкурентности производње и стварање тржишно одрживог произвођача - обезбеђивање услова за уравнотежен развој говедарства - јачање вертикалне интеграције у производњу млека и меса - подизање стандарда живота у руралној средини и пољопривредних произвођача кроз повећање стабилност дохотка пољопривредног газдинства

2.1.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Мера је у складу са националним програмом за рурални развој Републике Србије. Корисници ће потписати изјаву да нису користили исту меру у току текуће године.

2.1.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници ове мере су, пољопривредни прозвођачи који имају пријављено пољопривредно газдинство у Регистру пољопривредних газдинстава, са активним статусом на територији општине Ћићевац.

2.1.5. Економска одрживост: За реализацију ове мере није потребно поднети бизнис план или пројекат о економској одрживости улагања.

2.1.6. Општи критеријуми за кориснике: Општи критеријуми за коришћење средстава по овој мери су: Корисник треба да има регистровано пољопривредно газдинство уписано у регистар пољопривредних газдинстава са активним статусом на територији општине Ћићевац и потврду надлежног органа о измиренем обавезама на име локалних јавних прихода.

2.1.7. Специфични критеријуми: Једно пољопривредно газдинство може поднети само један захтев за регрес за сва грла која се осемење на газдинству, а максимално за 15 грла за прво вештачко осемењавање.

2.1.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
100.1.1	Регрес за репродуктивни материјал (вештачко осемењавање)

2.1.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1		не	

2.1.10. Интензитет помоћи: 100% од укупних трошкова, максимално 2.000 динара, односно максимално 30.000 укупно по коринсику.

2.1.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Број подржаних газдинстава за регрес.

2.1.12. Административна процедура: Средства регреса додељиваће се путем конкурса који ће детаљније дефинисати критеријуме за корисника. Конкурс ће трајати од дана објављивања до утрошка средстава а најкасније до 01.12.2022. године. Општинска управа Ћићевац вршиће пријем захтева у складу са конкурсним условима и критеријумима. Потенцијални корисници могу поднети само једну конкурсну пријаву. Комисија за расподелу и контролу управљања средствима из буџета општине Ћићевац за финансирање пољопривреде и рурални развој општине Ћићевац(у даљем тексту Комисија) у поступку одобравања подстицајних средстава моћи ће да проверава све наводе у конкурсној документацији, утврди и провери тачност приложене документације. Захтеви ће се разматрати по редоследу приспећа. Одлуку о додели регреса доноси Комисија. Одобрена средства регреса уплаћиваће се на наменски рачун регистрованог пољопривредног газдинства, а начин реализације и обавезе корисника којима се одобре средства прецизираће се уговором.

2.2. Назив и шифра мере: 101 Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава

2.2.1. Образложење: Техничко-технолошка опремљеност пољопривредног сектора захтева значајније инвестиције у модернизацију производње пољопривредних газдинстава, као и опрему, технологију и јачање производног ланца. Мера инвестиције у материјална средства пољопривредних газдинстава подржава мала и средња пољопривредна газдинства у циљу унапређења средстава и процеса производње, продуктивности, конкурентности као и технолошког оспособљавања газдинстава у складу са ЕУ стандардима, а све ради постизања веће економске ефикасности, веће оријентисаности ка тржишту и дугорочне одрживости. Иако ова газдинства карактерише специјализована производња, кључни проблем овог сектора је уситњеност поседа, високи трошкови производње и немогућност утицаја на цене у ланцу исхране, техничка опремљеност газдинства, односно застарела механизација, низак степен образовања и стручне оспособљености итд. Постоји потреба да се овом мером утиче на повећање приноса и побољшање агро-технологије.

2.2.2. Циљеви мере: Стабилност дохотка пољопривредних газдинстава, повећање производње, побољшање продуктивности и квалитета производа, смањење трошкова производње, унапређење техничко-технолошке опремљености, повећање производних површина и повећање наводњаваних површина.

2.2.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Ова мера је у складу са Националним програмом за рурални развој.

2.2.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници ових подстицајних средстава су индивидуални пољопривредни произвођачи .

2.2.5. Економска одрживост: Није потребан бизнис план.

2.2.6. Општи критеријуми за кориснике: Право на коришћење средстава има регистровано газдинство са територије општине Ћићевац у активном статусу и потврда надлежног органа о измиренем обавезама по основу локалних прихода.

2.2.7. Специфични критеријуми: У сектору производње воћа, грожђа, поврћа, хмеља и цвећа прихватљиви корисници треба да: 1. У РПГ имају уписано пољопривредно земљиште под производњом одговарајућих биљних култура 2. Имају: мање од 2 ha јагодичастог воћа и хмеља, односно мање од 5 ha другог воћа, односно 0,1 до 50 ha, односно 0.2 до 100 ha винове лозе. 3. У случају подизања нових или обнављања постојећих производних и матичних засада воћака и винове лозе имају на крају инвестиције: 0,1 до 50 ha јагодичастог воћа и хмеља, 0,3 до 100 ha другог воћа, 0,2 до 100 ha винове лозе. 4. Имају мање од 0,5 ha пластеника или мање од 3 ha производње поврћа на отвореном простору. 5. За инвестиције везане за производњу грожђа буду уписани у виноградарски регистар 6. За инвестиције везане за производњу садног материјала буду уписани у регистар произвођача садног материјала. У сектору производње осталих усева прихватљиви корисници треба да: 1. У РПГ имају уписано пољопривредно земљиште под производњом одговарајућих биљних култура 2. Имају до 50 ha под осталим усевима, односно до 100 ha под осталим усевима за инвестицију усмерену за набавку машине и

опеме за наводњавање. У сектору пчеларства прихватљиви корисници треба да имају 5 до 500 кошница пријављених у Централној бази података о обележавању животиња у управи за ветерину. У сектору производње млека прихватљиви корисници треба да: 1) у РПГ имају пријављен сточни фонд (податке о врсти животиња и броју газдинства (ХИД) на којима се држе или узгајају); 2) имају у свом власништву, односно у власништву члана регистрованог пољопривредног газдинства, 1-19 млечних крава; 3) у случају набавке нових машина и опреме за наводњавање, имају у свом власништву, односно у власништву члана регистрованог пољопривредног газдинства максимално до 100 млечних крава; 4) у случају када се ради о набавци квалитетних приплодних грла, на крају инвестиције имају у свом власништву, односно у власништву члана регистрованог пољопривредног газдинства: 3 - 100 крава млечних раса. У сектору производње меса прихватљиви корисници треба да: 1) у РПГ имају пријављен сточни фонд (податке о одговарајућој врсти животиња и броју газдинства (ХИД) на којима се држе или узгајају); 2) у Регистру објеката, односно одобрених објеката (у складу са посебним прописом којим се уређује регистрација, односно одобравање објеката за узгој, држање и промет животиња) имају регистроване, односно одобрене објекте са капацитетима за тов/узгој: мање од 20 јунади и/или мање од 150 грла оваца/коза и/или мање од 30 крмача и/или мање од 100 товљеника свиња у турнусу и/или од 1.000-3.999 бројлера у турнусу; 3) у случају када се ради о набавци квалитетних приплодних грла, на крају инвестиције имају у свом власништву, односно у власништву члана регистрованог пољопривредног газдинства: 5 -100 крава товних раса, или 10-300 грла оваца/коза, или 10-400 грла свиња.

2.2.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Програм мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
101.1.3	Опрема за мжу, хлађење и чување млека на фарми, укључујући све елементе, материјале и инсталације
101.1.4	Машине и опрема за руковање и транспорт чврстог, полутечног и течног стајњака (транспортери за стајњак; уређаји за мешање полутечног и течног стајњака; пумпе за пражење резервоара; сепаратори за полутечни и течни стајњак; машине за пуњење течног стајњака
101.1.5	Машине и опрема за припрему сточне хране, за храњење и напајање животиња (млинови и блендери/мешалице за припрему сточне хране; опрема и дозатори за концентровану сточну храну; екстрактори; транспортери; микс приколице и дозатори за кабасту сточну храну;
101.1.6	Сточне ваге, рампе за утовар и истовар и торови за усмеравање и обуздавање животиња
101.1.8	Опрема за фиксне оgrade и електричне оgrade за пашњаке/ливаде
101.1.9	Машине за примарну обраду земљишта
101.1.10	Машине за допунску обраду земљишта
101.1.11	Машине за ђубрење земљишта
101.1.12	Машине за сетву
101.1.13	Машине за заштиту биља
101.1.14	Машине за убирање односно скидање усева
101.1.15	Машине за транспорт
101.1.16	Набавка остале опреме (ГПС навигација и др.)
101.1.17	Машине и опрема за наводњавање усева
101.2.5	Машине и опрема за складиштење и припрему сточне хране, за храњење и појење животиња (млинови и блендери/мешалице за припрему сточне хране; опрема и дозатори за концентровану сточну храну; екстрактори; транспортери; микс приколице и дозатори за кабасту ст
101.2.6	Сточне ваге, рампе за утовар и истовар и торови за усмеравање и обуздавање животиња
101.2.9	Опрема за фиксне оgrade и електричне оgrade за пашњаке/ливаде
101.2.10	Машине за примарну обраду земљишта
101.2.11	Машине за допунску обраду земљишта
101.2.12	Машине за ђубрење земљишта
101.2.13	Машине за сетву
101.2.14	Машине за заштиту биља
101.2.15	Машине за убирање односно скидање усева
101.2.16	Машине за транспорт
101.2.18	Машине и опрема за наводњавање усева
101.4.1	Подизање нових или обнављање постојећих (крчење и подизање) вишегодишњих засада воћака, хмеља и винове лозе
101.4.2	Подизање и опремање пластеника за производњу поврћа, воћа, цвећа и расадничку производњу
101.4.3	Подизање, набавка и опремање система противградне заштите у воћњацима и вишегодишњим засадама
101.4.4	Подизање/набавка жичаних ограда око вишегодишњих засада
101.4.8	Набавка опреме и уређаја за сетву, садњу и мулчирање (са фолијом)
101.4.16	Набавка опреме за резивање, дробљење, сечење и уклањање остатака након резидбе воћних врста
101.4.18	Опрема/механизација за заштиту од мрза
101.4.19	Машине за примарну обраду земљишта
101.4.20	Машине за допунску обраду земљишта
101.4.21	Машине за ђубрење земљишта
101.4.22	Машине за сетву
101.4.23	Машине за садњу
101.4.24	Машине за заштиту биља
101.4.25	Машине за убирање односно скидање усева
101.4.26	Машине за транспорт
101.4.27	Набавка остале опреме (ГПС навигација и др.)
101.4.28	Машине, уређаји и опрема за наводњавање усева
101.5.2	Машине за допунску обраду земљишта
101.5.3	Машине за ђубрење земљишта
101.5.4	Машине за сетву
101.5.5	Машине за садњу
101.5.6	Машине за заштиту биља
101.5.7	Машине за убирање односно скидање усева
101.5.8	Машине за транспорт
101.5.9	Набавка остале опреме (ГПС навигација и др.)
101.5.10	Машине и опрема за наводњавање усева
101.6.1	Набавка нових пчелињих друштава
101.6.2	Набавка опреме за пчеларство
101.6.3	Набавка возила и приколица за транспорт пчелињих друштава

2.2.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1		не	

2.2.10. Интензитет помоћи: Износ подстицаја је 70% од висине рачуна без ПДВ-а. Максималан износ подстицаја у оквиру инвестиције: - за инвестиције 101.1.17, 101.2.18, 101.4.28, 101.5.10, 101.6.1, 101.6.2, 101.6.3 , максималан износ подстицаја по кориснику је 50.000 динара - за све остале инвестиције максималан износ подстицаја по кориснику је 70.000 динара.

2.2.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Број пољопривредних газдинстава која су модернизовала производњу

2.2.12. Административна процедура: Подстицајна средства додељиваће се путем 2 конкурса који ће детаљније дефинисати инвестиције у оквиру мере, као и критеријуме за кориснике подстицаја. Конкурси ће трајати од дана објављивања до утрошка средстава, а најкасније до 01.12.2022. године. Општинска управа Ћићевац вршиће пријем захтева у складу са конкурсним условима и критеријумима. Потенцијални корисници могу поднети само једну конкурсну пријаву у оквиру 1 конкурса. Комисија за расподелу и контролу управљања средствима из буџета општине Ћићевац за финансирање пољопривреде и рурални развој општине Ћићевац(у даљем тексту Комисија) у поступку одобравања подстицајних средстава моћи ће да проверава све наводе у конкурсној документацији, утврди и провери тачност приложене документације изласком на терен и да по потреби тражи доставу додатне документације. Јавним конкурсом биће ближе дефинисани услови и критеријуми оцењивања поднетих захтева. Захтеви ће се разматрати по редоследу приспећа. За сваку инвестицију Комисија задржава право да истражи тржиште и одреди минималну и максималну цену инвестиције која ће бити примењена приликом обрачуна одобравања подстицајних средстава. Одлуку о додели подстицајних средстава доноси Комисија. Одобрена подстицајна средства уплаћиваће се на наменски рачун регистрованог пољопривредног газдинства а начин реализације и обавезе корисника којима се одобре средства прецизираће се уговором.

Програм мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја

III. ИДЕНТИФИКАЦИОНА КАРТА

Табела: Општи подаци и показатељи

Назив показатеља	Вредност, опис показатеља	Извор податка и година
ОПШТИ ПОДАЦИ		
Административни и географски положај		
Аутономна покрајина	/	рзс*
Регион	Регион Шумадије и Западне Србије	рзс*
Област	Расинска област	рзс*
Град или општина	општина	рзс*
Површина	124 км ² .	рзс*
Број насеља	10	рзс*
Број катастарских општина	12	рзс*
Број подручја са отежаним условима рада у пољопривреди (ПОУРП)	0	
Демографски показатељи		
Број становника	9476	рзс**
Број домаћинстава	2970	рзс*
Густина насељености (број становника/површина, км ²)	(85 становника/км ²).	
Промена броја становника 2011:2002 (2011/2002*100 - 100)	(9476/10055)*100-100=-5.75	рзс**
- у руралним подручјима АП/ЈЛС	4809	рзс**
Становништво млађе од 15 година (%)	15%	рзс**
Становништво старије од 65 година (%)	25%	рзс**
Просечна старост	46	рзс*
Индекс старења	174	рзс*
Без школске спреме и са непотпуним основним образовањем (%)	20,5%	рзс*
Основно образовање (%)	27%	рзс*
Средње образовање (%)	44,5%	рзс*
Више и високо образовање (%)	8%	рзс*
Пољопривредно становништво у укупном броју становника (%)	71%	Процена
Природни услови		
Рељеф (равничарски, брежуљкасти, брдски, планински)	равничарски, брежуљкасти	Интерни
Преовлађујући педолошки типови земљишта и бонитетна класа	смоница, средње квалитетно	Интерни
Клима (умерено-континентална, субпланинска ...)	умерено-континентална	Интерни
Просечна количина падавина (mm)	620-644mm	Интерни
Средња годишња температура (oC)	11,9c.	Интерни
Хидрографија (површинске и подземне воде)	Јужна, Западна и Велика Морава	Интерни
Површина под шумом (ha)	3.335 ха	рзс*
Површина под шумом у укупној површини АП/ЈЛС (%)	26,9%	рзс*
Пошумљене површине у претходној години (ha)	2ха	рзс*

Посечена дрвна маса (м3)	/	рзс*
ПОКАЗАТЕЉИ РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ		
Стање ресурса		
Укупан број пољопривредних газдинстава:	1520	рзс***
Број регистрованих пољопривредних газдинстава (РПГ):	788	Управа за трезор
- породична пољопривредна газдинства (%)	778	
- правна лица и предузетници (%)	10	
Коришћено пољопривредно земљиште - КПЗ (ха)	/	рзс***
Учешће КПЗ у укупној површини ЈЛС (%)	/	
Оранице и баште, воћњаци, виногради, ливаде и пашњаци, остало(18) (ха, %)	2905,90,125,385,61 ха	рзс***
Жита, индустријско биље, поврће, крмно биље, остало(19) (ха, %)	2351,48,431,48 ха	рзс***
Просечна величина поседа (КПЗ) по газдинству (ха)	2.5 ха	рзс***
Обухваћеност пољопривредног земљишта комасацијом (ха)	није било комасације	Интерни
Обухваћеност земљишта неким видом удруживања (ха)	није било удруживања	Интерни
Број пољопривредних газдинстава која наводњавају КПЗ	/	рзс***
Одводњавана површина КПЗ (ха)	/	Интерни
Наводњавана површина КПЗ (ха)	150	рзс***
Површина пољопривредног земљишта у државној својини на територији АП(20) (ха)	328.5 ха	Интерни
Површина пољопривредног земљишта у државној својини која се даје у закуп (ха):	75.8 ха	Интерни
- физичка лица (%)	20 ха	Интерни
- правна лица (%)	/	Интерни
Говеда, свиње, овце и козе, живина, кошнице пчела (број)	1033,8754,2174,546211,7400	рзс***
Трактори, комбајни, прикључне машине (број)	1957,62,4100	рзс***
Пољопривредни објекти (број)	3000	рзс***
чч, сушаре, стакленици и пластеници (број)	2,2,95	рзс***
Употреба минералног ђубрива, стајњака и средстава за заштиту биља (ха, број ПГ)	МЂ.2149ха(1300ПГ),СТ.-450ха(625ПГ).СЗБ1967ха(1272ПГ)	рзс***
Број чланова газдинства и стално запослених на газдинству:	1542	рзс***
(на породичном ПГ: на газдинству правног лица/предузетника) (ха)	/	рзс***
Годишње радне јединице (број)	1620	рзс***
Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника (број)	4	Интерни
Производња пољопривредних производа(количина):		
- биљна производња (t)	/	рзс***
- сточарска производња (t, lit, ком.)	/	Интерни
ПОКАЗАТЕЉИ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА		
Рурална инфраструктура		
<i>Саобраћајна инфраструктура</i>		
Дужина путева(km)	65 км.	рзс*

Поште и телефонски претплатници (број)	3 поште	рзс*
<i>Водопривредна инфраструктура</i>		
Домаћинства прикључена на водоводну мрежу (број)	2845	рзс*
Домаћинства прикључена на канализациону мрежу (број)	160	рзс*
Укупне испуштене отпадне воде (хиљ.м3)	/	рзс*
Пречишћене отпадне воде (хиљ.м3)	/	рзс*
<i>Енергетска инфраструктура</i>		
Производња и снабдевање електричном енергијом (број)	/	Интерни
<i>Социјална инфраструктура</i>		
Објекти образовне инфраструктуре (број)	5	рзс*
Број становника на једног лекара	800 становника, 1 лекар	рзс*
Број корисника социјалне заштите	581	рзс*
<i>Диверзификација руралне економије</i>		
Запослени у секторима пољопривреде, шумарства и водопривреде (број)	1 Општинска управа	рзс* рзс***
Газдинства која обављају друге профитабилне активности(30) (број)	6	рзс***
Туристи и просечан број ноћења туриста на територији АП/ЈЛС (број)	/	рзс*
<i>Трансфер знања и информација</i>		
Пољопривредна саветодавна стручна служба (да/не)	ПССС Крушевац	Интерни
Пољопривредна газдинства укључена у саветодавни систем (број)	165	ПССС

Датум и место

М.П.

Потпис овлашћеног лица у АП/ЈЛС